

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 59 (1930), No. 2, 143--144

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122748>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1930

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

$2/n$ v součet zlomků kmenných a to jednak bez ohledu na Papyrus Rhind, jednak s ohledem na zlomky, jichž v papýru bylo užito. Druhá kapitola věnována jest samotné tabulce $2 : n$. Všechny možné rozklady jsou tu rozděleny do grup na základě počtu *s'šmt*. Velmi pěkné jest, že za každou z těchto dvou kapitol uvedena jsou jména, práce i názory dosavadních pracovníků na tomto poli; z českých matematiků, zabývajících se tímto problémem, uvádí tu autor prof. dra Q. Vettera a lituje, že neovládá na tolik češtinu, aby zajímavé Vetterovy vývody, o nichž praví, že jistě obsahují mnohé cenné myšlenky, mohl úplně sledovati. Třetí kapitola jest věnována výjimečným číslům a metodě pomocných čísel. Ve čtvrté a poslední kapitole jest pak uvažováno o vzniku tabulky. Autor tu pronáší myšlenku, že mimo metodu pomocných čísel ještě jen počet *s'šmt* představuje prapůvodní cestu, která sloužila k dosažení rozkladu v součet kmenných zlomků. Knížka jest zakončena úvahami o účelu a matematickém obsahu tabulky a jejím vlivu na matematiku řeckou, arabskou a středověkou. Sloh, jímž knížka jest psána, jest pěkný a svěží, takže čtenář se zájmem sleduje pestrý obraz dávné egyptské matematiky, jenž se před ním živě rozvíjí.

Dr. Karel Koutský.

G. Castelfranchi: **Fisica moderna**. Str. 588, vyobr. 142. Nákl. U. Hoepli, Milán, 1929. Cena 50 lir.

Ve dvaceti kapitolách obšírného svazku snesl autor hojně látky, dosud ponejvíce rozptýlené v jednotlivých monografiích a původních pojednáních v časopisech, týkající se nových a nejnovějších otázek fyziky a fyzikální chemie. Začáteční kapitoly jsou věnovány základním problémům fyzikálním: atomy a molekuly, jejich pohyb, teorie kinetická, pohyb Brownův, světlo. Kapitola šestá podává přehled po Einsteinově teorii relativity a jejích důsledcích fyzikálních; v dalších pojednává autor přehledně o vnitřní stavbě atomu, elektronech, radioaktivitě, X-paprscích, struktuře krystalů. V kapitole dvanácté zabývá se Planckovou teorií kvant, ve 13. a 14. Bohr-Sommerfeldovým modelem atomu a výkladem spekter. Další kapitoly jsou věnovány fotoelektrickému efektu a zjevu Comptonovu, kapit. 18 pojednává pak o magnetismu a novějších teoriích (kvanta magnetismu, magneton Weissův). V kap. devatenácté zabývá se nejnovější otázkou teoretické fyziky, vlnovou mechanikou de Broglie-Schrödingerovou; jsou zde popsány též pokusy Davissonovy a Germerovy o odrazu elektromů na niklovém krystalu, s příslušným výkladem. Závěrečná kap. dvacátá je věnována statistické metodě ve fyzice. Obsáhlá kniha je ukončena tabulkou atom. vah a čísel prvků (jsou tu zaneseny i at. v. hafnia (178, 6) a rhenia (188)), a seznamem novější literatury. Každá kapitola je zpracována vždy jako samostatná uzavřená monografie o dané otázce, s historickým úvodem, podávající přehled o vývoji teorie, kterou pak dále stručně, ale výstižně vykládá a provází popisem důležitějších pokusů a konečně krátce shrnuje. Kniha poslouží dobře k rychlé informaci o nových problémech ve fyzice.

B. Souček.

Z P R Á V Y.

Jubileum ruského učence. Ve dnech nedávno uplynulých dožil se věku 75 let vynikající ruský matematik, Dmitrij Fedorovič Selivanov, žijící po řadu let mezi námi. Profesor Selivanov narodil se 5. (18.) února 1855 v Penzenské gubernii. Po maturitě vstoupil na Petrohradskou universitu, a když poznáno jeho vynikající nadání, byl vyslán r. 1880 k dalším studiím do ciziny (Berlín). V r. 1881

vykonal magisterskou zkoušku a znovu byl vyslán na studijní cestu do ciziny (Berlín, Paříž). V roce 1885 byl jmenován soukromým docentem Petrohradské university, r. 1890 byl profesorským sborem Moskevské university prohlášen za doktora ryzí matematiky. V letech 1888—1900 byl řádným profesorem Technologického ústavu v Petrohradě, r. 1905 byl jmenován mimořádným a 1906 řádným profesorem Petrohradské university. Od r. 1922 pobývá v cizině ze známých důvodů politických. V Rusku byl žákem Čebyševa, v cizině řady vynikajících matematiků. Jest spolužákem Hadamardovým. Má hodnost státního rady. Svými pracemi — publikovanými jednak v Rusku, jednak v cizině — zasáhl velmi významně a s úspěchem do různých oborů analýze, teorie čísel a algebry; zvláštní zmínky zasluhuje jeho referát o počtu diferenčních v německé encyklopedii mat. věd a učebnice téhož předmětu, vydaná 1904 v Lipsku. Přejeme jubilantovi pevné zdraví a hojně dalšího zdaru na poli vědeckém!

Red.

Josef Krkoška, ředitel gymnasia v Pelhřimově v. v., zemřel 23. ledna t. r. v stáří 64 let. Zabýval se hlavně myšlenkovými základy Newtonovy mechaniky; výtěžkem tohoto jeho studia byla kniha: »Základy pohybového příčinosloví« (Pelhřimov 1914). Byl to muž ušlechtilý a vzdělaný, vynikající učitel, jehož všichni jeho žáci vzpomínají s láskou a vděčností.

Z.

Antonín Libický, ředitel státní reálky v Hradci Králové v. v. a čestný člen Jednoty, zemřel 8. ledna t. r., překročiv 75 let svého života (nar. 4. XI. 1854 v Pardubicích). O jeho pracích bylo již referováno v tomto Časopise (54, 402, 1925) u příležitosti sedmdesátých narozenin Libického; jako dodatek třeba připojiti ještě jeho pozdější dvě práce, uveřejněné v Časopise: »Dvacet let teorie relativnosti« (56, 106, 1927) a »Rovnice Lagrangeovy v teorii relativnosti« (57, 142, 1928). Libický se také zúčastnil VI. sjezdu českých přírodopytčů r. 1928, na němž přednášel; spontánní potlesk, který zakončil jeho přednášku, svědčil nejlépe o úctě posluchačů k muži, který si do vysokého stáří zachoval neobyčejnou duševní svěžest, spojenou s neumdlévající láskou k vědecké práci a dychtivostí po nových poznatcích. Čest jeho památce!

Z.

Návštěva francouzského učence. V prvních dnech února t. r. dlel v Praze pan J. Kampé de Fériet, profesor matematiky na universitě v Lille, jako host přírodovědecké fakulty university Karlovy. Ve dnech 3.—5. přednášel o hypergeometrických funkcích, vlastním svým oboru vědeckém, zdůrazňuje hlavně, jak vývoj teorie těchto funkcí přispěl podstatně k vývoji obecné teorie funkcí soujenné proměnné. Večer dne 5. února byl p. Kampé de Fériet hostem naší Jednoty na večírku, pořádaném v Obecním domě panem předsedou Jednoty. Host byl podrobně informován o pracích a cílech Jednoty a přistoupil za jejího člena.

Red.